

**Toiminta- ja
taloussuunnitelma 2024,
Talousarviomuutokset
15.1.2024**

**Vuoden 2024
rahoitus noin
23,2 Mrd €**

Rahoitus perustuu valtion rahoitukseen

- Vuoden 2024 rahoitus noin 23,2 Mrd €
- Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu yleiskatteelliseen laskennalliseen valtion rahoitukseen sekä maksu- ja myyntituloihin.
 - Laskennallisuus kannustaa tehokkuuteen, ja yleiskatteisuus turvaa hyvinvointialueen itsehallinnon rahoituksen kohdentamisessa.
- Hyvinvointialueiden valtion rahoituksen koko maan taso vuonna 2023 perustuu kunnista siirtyvien sote-palveluiden ja pelastustoimen yhteenlaskettuihin kustannuksiin.
- Rahoitus perustuu siis laskelmiin, **mitään neuvotteluvarama ei rahoitukseen ole.**

Rahoitus kasvaa rahoituslaissa määritellyillä mekanismeilla

- Hyvinvointialueiden rahoituksen pohjan vuonna 2023 muodostavat kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten mukaiset kustannukset
- Rahoitusta korotetaan vuosittain **palvelutarpeen ja hva-indeksin** perusteella
- Rahoituksen tasossa huomioidaan **uudet ja laajenevat tehtävät**
- Vuoden 2023 laskennallinen rahoitus korjataan toteutuneita kustannuksia vastaavaksi vuoden 2025 rahoitukseen (**kustannusten jälkikäteistarkistus**).
 - Korjaus tehdään valtakunnan tasolla ja jaetaan hyvinvointialueille tarvetekijöiden perusteella

Esimerkki jälkikäteistarkistuksen laskennasta v. 2025 ja v. 2026

Esimerkki 1. Tilikauden tulos heikkenee v.2024, jolloin vuoden 2026 jälkikäteistarkistus on **positiivinen**

Milj. euroa	2023	2024	2025	2026
Tilikauden tulos	-700	-1000		
Jälkikäteis-tarkastuksen määrä rahoituksessa			+700	+300 +700 (v. 2025) = 1000

Esimerkki 2. Tilikauden tulos paranee v.2024, jolloin vuoden 2026 jälkikäteistarkistus on **negatiivinen**

Milj. euroa	2023	2024	2025	2026
Tilikauden tulos	-1000	-700		
Jälkikäteis-tarkastuksen määrä rahoituksessa			+1000	-300 +1000 (v. 2025) = 700

Jälkikäteistarkistus korjaa kahden vuoden viiveellä hyvinvointialueiden rahoituksen vastaamaan toteutuneita kustannuksia **koko maan tasolla**.

- Vuonna 2025 jälkikäteistarkistus **lisätään rahoituksen pohjaan** hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen ja kustannusten välisen erotuksen (= tilikauden tuloksen) perusteella.
- Vuonna 2026 jälkikäteistarkistus **tehdään vuosien 2023 ja 2024 välisen tilikauden tuloksen muutoksen perusteella**, sillä vuoden 2026 rahoituksessa on jo vuonna 2025 jälkikäteistarkistuksella tehty lisäys.
- Vuodesta 2027 alkaen jälkikäteistarkistuksen määrässä otetaan huomioon myös rahoitukseen jo lisätty jälkikäteistarkistus.

Hyvinvointialueen talousarvio

Hyvinvointialueesta annetussa laissa säädetään talousarviosta ja -suunnitelmasta.

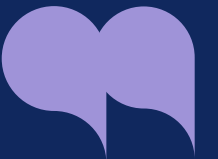
- Aluevaltuusto hyväksyy hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvion ja taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi.
- Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla.

- Poikkeuksena lainanottovaltuus investointien rahoittamiseksi.

Taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä.

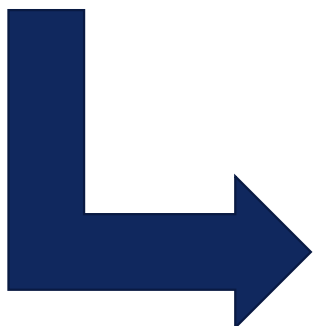
Vuoden 2024 talousarvion laadintaprosessi:

Normaali talousarviovalmistelu

- Ylimmän johdon tasapainotusneuvottelut 4.-6.10.2023
- Talousarviokirjan laadinta lokakuussa
- Aluehallituksen käsittely 20.11.2023
- Aluevaltuuston käsittely 4.12.2023

YT-neuvottelut

- YT-prosessin tulokset eivät ehtineet normaaliin talousarviovalmisteluun
- YT-prosessin tuloksesta ja konserniyhtiö-neuvotteluista tehdään TA-muutos
- Aluehallituksen käsittely 18.12.2023
- Aluevaltuuston käsittely 15.1.2024

**”Lopullinen”
vuoden 2024
talousarvio**

Mitä on muutettu 4.12.2023 hyväksytyyn talousarvioon

- Aluevaltuustossa 4.12.2023 tehdyt muutokset on huomioitu. Määrärahalisäyksiä vastaavat säästöt on etsitty samoilta toimialueilta, joihin lisäykset aluevaltuustossa tehtiin.
- YT-neuvottelujen tulos (- 42 milj.€) on huomioitu lukuina ja teksteinä.
- Loppusyksyn konserniyhtiöneuvottelujen tulos on huomioitu siltä osin, kun niitä ei oltu huomioitu jo 4.12.2023 talousarviossa. Lisäksi osa neuvottelujen tuloksista tultaneen tuomaan myöhemmin talousarviomuutoksina, koska ne eivät ole vielä varmentuneet.
- 4.12.2023 aluevaltuuston päätöksen mukaiset tekstimuutokset
- Esipuhe on päivitetty vastaamaan nykyistä talousarviota
- Määrärahamuutosten mukaiset tekstimuutokset (esim. tulos- ja rahoituslaskelmien selostusosiin)
- YT-neuvottelujen lopputulosta kuvaavat tekstimuutokset tehtäväalueilla ja palvelulinjoilla
- Investointiosasta on poistettu investointeja vastaavien sopimusten asumisyksikön osoitetieto, koska ko. tontille ei saada ARA-avustusta. Lisäksi teksteistä on poistettu teksti ”Pirkanmaan hyvinvointialueen hallinnon ja pelastuspalveluiden johtokeskuksen tilat”, koska ne eivät ole vuoden 2024 suunnitelmassa.

Talousarvio 2024 valmistelua edelsi yhteistoimintaneuvottelut

Yhteistoimintaneuvottelut ja konsernin yhtiöneuvottelut on huomioitu

- Aluehallitus päätti 11.9.2023 aloittaa YT-neuvottelut, kun osavuosikatsauksesta oli selvinnyt taloudellinen tilanne.
- Myös suunnitellut palvelurakennemuutokset edellyttivät YT-prosessia.
- Neuvotteluja käytiin viikoittain 8 viikon ajan. YT-neuvottelut päättyivät erimielisinä 8.11.2023.
- Aluehallitus päätti YT-neuvottelujen tuloksesta 20.11.2023. Em. päätöksen mukaisesti talousarviosta on vähennetty yhteensä 42 miljoonaa euroa sisältäen 240 henkilötyövuoden ja noin 12 miljoonan euron henkilöstömenojen vähennykset.

YT-neuvottelujen tulos

- Määrärahavähennykset kohdistuivat palvelulinjoille ja tehtäväalueille ulkoisten menojen suhteessa. Neuvottelujen tulos vähensi henkilöstömenoja ja ostopalveluita

Tehtäväalue /palvelulinja	Ulkoisten kustannusten säästö v. 2024 (milj. €)
Avopalvelut	6,6
Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	9,6
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	4,2
Sairaalapalvelut	10,6
Integraatio ja sote-johto	1,1
Pelastuspalvelut	1,5
Tukipalvelut	7,0
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	1,4
Kaikki yhteensä	42,0

Tytär- ja osakkuusyhtiöiden kanssa on sovittu 5,65 milj. € säästösuunnitelmat

- Tays Sydänkeskus maksaa vuoden 2024 aikana ylimääräistä osinkoa 0,8 miljoonaa euroa. **Lisäys on huomioitu tässä talousarviomuutoksessa.**
- Coxan hyvinvointialueelta laskuttamaa tavoitekustannusta pienennettiin 0,5 miljoonaa euroa. Pienennetty summa oli huomioitu jo alkuperäiseen talousarvioon.
- Keiturin Soten palveluhintoja pienennettiin 0,5 miljoonaa euroa. Pienennetty summa oli huomioitu jo alkuperäiseen talousarvioon.
- Tuomi Logistiikan kanssa on alustavasti neuvoteltu 2,35 miljoonan euron laskutustason alenemasta. Näistä ei ole kuitenkaan tehty vielä päätöksiä, joten eurovaikutusta ei ole sisällytetty vielä talousarvioon, vaan ne tuodaan mahdollisesti myöhemmin päätettäviksi talousarviomuutoksina.
- Fimlab Laboratorioiden kanssa on alustavasti neuvoteltu 1,5 miljoonan euron laskutustason alenemasta. Näistä ei ole kuitenkaan tehty vielä päätöksiä, joten eurovaikutusta ei ole sisällytetty vielä talousarvioon, vaan ne tuodaan mahdollisesti myöhemmin päätettäviksi talousarviomuutoksina.

Henkilöstökulujen talousarvio 2024

Henkilöstökustannukset	Palkat, palkkiot M€	Sivukulut M€	Henkilöstö- kustannukset yhteensä M€
Avopalvelut	131,1	31,3	162,4
Sairaalapalvelut	388,2	93,5	481,8
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	87,9	21,1	109
Ikäihmistien ja vammaisten palvelut	211,5	53,1	264,60
Sote-palvelutuotannon johto ja TKIO ja integraatiotoiminta	6,9	1,7	8,7
Pelastuspalvelut	43	10,5	53,5
Strateginen ohjaus ja järjestäminen	32,4	7,9	40,3
Tukipalvelut	42,7	10,3	53
YHTEENSÄ	943,8	229,4	1 173,2

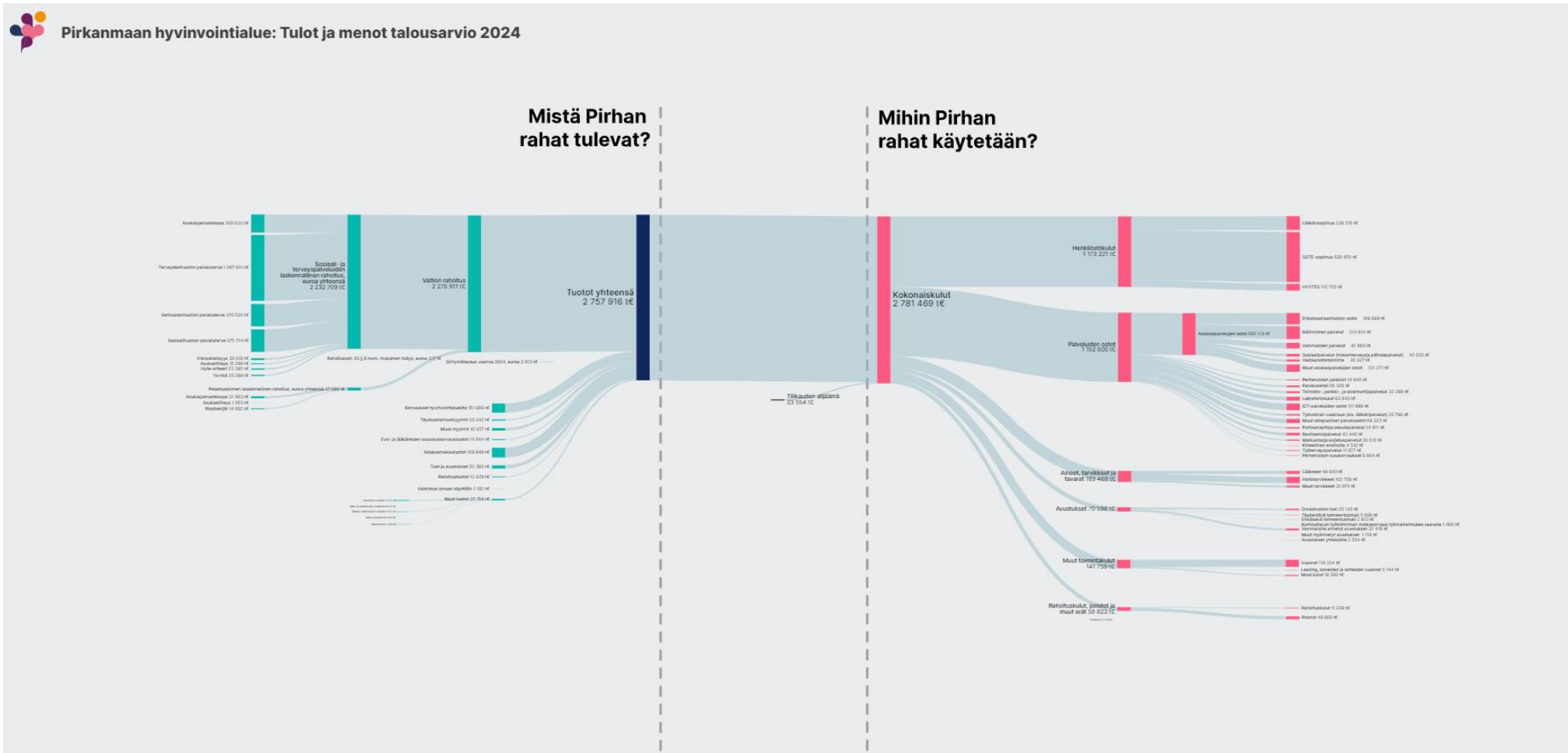
Talouden keskeisiä tunnuslukuja

Tuloslaskelma TA2024

Tilin nimi	TOT 2023	Talousarvio 2 024	Muutos-% ENN 2023	Muutos ENN 2023
TOIMINTATUOTOT	482 720	468 176	-3,0%	-14 544
Myyntituotot/Liikevaihto	233 250	229 491	-1,6%	-3 759
Maksutuotot	164 509	159 949	-2,8%	-4 560
Tuet ja avustukset	58 024	52 395	-9,7%	-5 629
Muut toimintatuotot	25 428	25 159	-1,1%	-269
Valmistus omaan käyttöön	1 509	1 182	-21,6%	-327
TOIMINTAKULUT	2 745 647	2 721 646	-0,9%	-24 001
Henkilöstökulut	1 110 038	1 173 221	5,7%	63 183
Palkat ja palkkiot	886 194	943 800	6,5%	57 606
Henkilösivukulut	223 844	229 421	2,5%	5 577
Palvelujen ostot	1 237 644	1 152 600	-6,9%	-85 044
Asiakaspalvelujen ostot	781 079	739 287	-5,4%	-41 792
Muiden palvelujen ostot	456 565	413 313	-9,5%	-43 252
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	188 154	183 469	-2,5%	-4 685
Avustukset	67 194	70 598	5,1%	3 404
Muut toimintakulut	142 617	141 759	-0,6%	-858
Vuokratulot	134 441	125 632	-6,6%	-8 809
Muut kulut	8 176	16 127	97,2%	7 951
TOIMINTAKATE	-2 262 927	-2 253 471	-0,4%	9 456
Valtion rahoitus	2 163 186	2 276 911	5,3%	113 725
Rahoitustuotot ja -kulut	9 837	1 570	-84,0%	-8 267
VUOSIKATE	-89 904	25 010	-127,8%	114 914
Poistot ja arvonalentumiset	46 639	48 668	4,3%	2 029
Satunnaiset tuotot ja kulut/Satunnaiset erät				0
TILIKAUDEN TULOS	-136 543	-23 658	-82,7%	112 885
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) ta	90	104	15,6%	14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-136 453	-23 554	-82,7%	112 899

- Toimintakulut laskevat 0,9 % v. 2023 toteumaan (Huom! nousivat vielä 0,7% ennusteeseen nähden)
- Onneksi myös toimintatuotoissa on nousuvaraa verrattuna tot 2023
- Erityisesti palveluiden ostoissa on merkittävä pienennys
- Nettomenot (toimintakate) laskee 0,4 % v. 2023 ennusteeseen
- Vuosikate on muodostunut positiiviseksi mahdollistaen investointien tulorahoituksen
- Alijäämä supistuu 23,6 miljoonaan euroon

Pirkanmaan hyvinvointialue: Tulot ja menot talousarvio 2024 (visualisoinnit.fi)

Taloussuunnitelman tasapainottaminen

	Talousarvio 2 024	Taloussuunnitelma 2 025	Taloussuunnitelma 2 026
VUOSIKATE	25 010	95 235	120 330
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 554	46 198	71 293

- Taloussuunnitelma on tasapainotettu:
 - strategian toimeenpano-ohjelmalla
 - YT-neuvottelujen tuloksilla
 - vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteistarkistuksella (VM:n ilmoittamilla summilla vuosina 2025 ja 2026)
- Kasvava vuosikate helpottaa suunnitelmavuosien investointien rahoitusta

Rahoituslaskelma

1 000 €	Enn 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-50 879	25 010	95 235	120 330
Satunnaiset erät	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	0	0		
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-62 166	-90 288	-156 879	-226 938
Rahoitusosuuden investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-113 045	-65 278	-61 644	-106 608
Rahoituksen rahavirta				
Antolainasaamisten lisäys				
Antolainasaamisten vähennys	613	613	613	613
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000	80 000	120 000	180 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 717	-42 195	-48 730	-58 599
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		160 000	50 000	10 000
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		-20 000	-80 000	-50 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0		
Rahoituksen rahavirta yhteensä	33 896	178 418	41 883	82 014
Rahavarojen muutos	-79 149	113 140	-19 761	-24 594
Rahavarat 1.1.		45 000	158 140	138 379
Rahavarat 31.12.	45 000	158 140	138 379	113 785
Lainakanta 1.1.	444 800	478 083	655 888	697 158
Lainakanta 31.12.	478 083	655 888	697 158	778 559

- Vuosikate mahdollistaa investointien toteuttamisen myös tulorahoituksella
- Investointimenot kasvavat vuosittain huomattavasti
- Pitkäaikaista lainaa otetaan lainanottovaltuuden puitteissa etenkin Taysin jatkohankkeen rahoittamiseen
- Vuoden 2026 lopussa lainakanta on jo lähes 0,8 miljardia euroa
- 2 % keskikorolla korkokulut olisivat tuolloin lähes 16 miljoonaa euroa vuodessa